

Asia: VN/14758/2021

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ilmastaselvityksestä

1. Asetuksen yleinen palaute

a. Onko asetuksessa kuvattu arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

Kyllä

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [uspaikan kasvillisuuden osalta arvioinnin rajaaminen vain istutettaviin puihin on liian kapea. Arviointiin tulisi sisällyttää myös olevan maaperän ja säilytettävien puiden hiilivarasto ja sitä tulisi olla mahdollista laajentaa tulevaisuudessa laskentamenetelmien kehittyessä myös kattamaan muut kasvillisuusosat. Tarkemmat perustelut on esitetty jäljempänä kohdassa 21 §.]

c. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

-

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

Kyllä

e. Muita yleisiä kommentteja:

Arvioinnin tulisi paremmin huomioida kestävyyskriisi kokonaisuudessaan, ottaen huomioon myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen, luontokadon torjunta sekä muut kaupunkivihreän tuottamat hyödyt eli ekosysteemipalvelut. Kaupunkivihreän tuottamat hyödyt ovat moninaisia ja niihin liittyy paljon niin kutsuttua vaihtokauppaa (trade-off), mutta myös synergioita, minkä vuoksi niitä tulee aina tarkastella kokonaisuutena. Kasvillisuuden ja maaperän hyödyt niin ilmastonmuutoksen sopeutumisen kuin luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta ovat niin merkittäviä, että näitä näkökulmia ei voi täysin ohittaa, vaikka tarkat laskennalliset arviointimenetelmät puuttuvat. Ilmastaselvitykseen tulisi kuitenkin sisältyä kuvaus kokonaisvaikutuksista. Yksinkertaisia jo käytössä olevia mittareita ovat kasvipeitteinen pinta-alan osuus maa-alasta sekä latvuspeittävyys. Näitä vakiintuneita mittareita voitaisiin hyvin hyödyntää arvioinnissa.

2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen vähähiilisyyden arviointi

-

2 § Määritelmät

-

3 § Arvioinnin kohde

-

4 § Arviointijaksojen pituudet

-

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

-

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

-

7 § Rakennustuotteiden valmistus

-

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

-

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

-

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

-

11 § Kuljetukset

-

12 § Työmaatoiminnot

-

13 § Energian käyttö rakennuksessa

-

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

-

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

-

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

-

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

-

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

-

19 § Hiilivarasto

Asetuksen tulisi kannustaa myös säilyttämään kasvillisuuden ja maaperän hiilivarastot rakennuspaikalla. Perustelut on esitetty jäljempänä.

20 § Karbonatisoituminen

-

21 § Istutettava puusto

Asetus on rajattu koskemaan kasvillisuuden osalta vain istutettavaa puustoa asemakaava-alueilla. Tämä on periaatteessa ymmärrettävää, koska maaperän ja muun kasvillisuuden osalta vakiintuneita laskentamenetelmiä ei ole toistaiseksi olemassa. Lähitulevaisuudessa voi kuitenkin olla mahdollista, että myös kasvillisuuden ja maaperän hiilinieluja voidaan simuloida tehokkaasti ja luotettavasti rakennetussa ympäristössä, huomioiden myös kasvupaikkatekijät ja ilmasto-olosuhteet. Arviointia olisi tällöin pystyttävä laajentamaan myös näihin tekijöihin. Ilman tarkempaa arviointia voitaisiin kuitenkin hyödyntää jo käytössä olevia yksinkertaisia mittareita, kuten läpäisevän ja kasvipeitteisen maanpinnan osuutta sekä latvuspeittävyttä.

On hyvin ongelmallista, että arvioinnissa ei huomioida paikalla säilytettävää maaperää, kasvillisuutta tai puustoa. Tällaisenaan asetus saattaa jopa kannustaa olemassa olevien puiden kaatamiseen uusien puiden tieltä, mikä ei ole toivottavaa. Säilyvän puuston hiilivaraston arviointi on mahdollista laskennallisilla keinoilla. Hiilikädenjäljessä arvioidaan myös paikanpäällä säilyvien muiden rak.osien hiilivarasto, joten säilytettävän puuston huomiointi olisi linjassa myös tämän kanssa. Asetuksessa ei myöskään oteta huomioon poistuvaa kasvillisuutta ja puustoa. Tämä on linjassa muiden rakennusosien laskentaperiaatteiden kanssa, sillä nämä katsotaan kuuluvaksi aiempien vaiheiden elinkaareen ja voidaan huomioida maankäytön suunnittelun ilmastovaikutusten arvioinnissa.

Tutkimusten perusteella maaperä muodostaa viherrakenteen suurimman hiilivaraston myös kaupungeissa, jolloin sen jättäminen kokonaan huomiotta arvioinnissa on virheellistä kokonaiskuvan kannalta. Myös muun kasvillisuuden sivuuttaminen laskennasta vääristää kokonaiskuvaa. Puiden asema hiilivarastona on yleisesti tiedossa, mutta uusimpien tutkimusten mukaan myös muut kasvillisuustyypit voivat muodostaa merkittäviä hiilinieluja. Erityisesti olevan maaperän ja kasvillisuuden säilyttäminen ja hyödyntäminen rakennuspaikalla tulisi huomioida asetuksessa myös siitä näkökulmasta, että kokonaisvaikutukset niin ilmastomuutoksen sopeutumisen kuin luontokadon torjunnan kannalta ovat erittäin merkittäviä. Tehokkain keino kaupunkivihreän

ilmastovaikutusten parantamiseen on olemassa olevan kaupunkivihreän säilyttäminen aina kun mahdollista.

Istutettavien puiden osalta asetuksessa mainitaan, että puut voivat sijaita myös rakennusosien päällä. Tämän osalta tulisi huomioida, että esimerkiksi kansipihoilla rakenteiden elinkaari on nykyisillä rakenneratkaisuilla usein lyhyempi kuin 50 vuotta. Hiilikädenjäljen kannalta voisi olla varmempi hyväksyä arviointiin vain maanvaraisilla alueilla kasvava puusto, sillä puiden mahdollisuudet kasvaa suuriksi kansi- ja kattorakenteiden päällä ovat hyvin rajalliset.

22 § Ilmastaselvityksen laadinta ja päivittäminen

-

23 § Ilmastaselvityksen sisältö

-

24 § Vähähiilisuuden tulosten esittäminen ilmastaselvityksessä

-

25 § Arvioinnin tulosten kohdistaminen eri käyttötarkoituksille

-

Forssell Taavi
Viherympäristöliitto ry